

Agenda Item 2

Annual National Reports 2011

Document 2-01

Annual National Report Belgium

Action Requested

- Briefly present highlights from reports (max. 5 minutes)
- Take note of the information submitted
- Comment

Submitted by

Belgium



NOTE:
IN THE INTERESTS OF ECONOMY, DELEGATES ARE KINDLY REMINDED TO BRING THEIR
OWN COPIES OF DOCUMENTS TO THE MEETING

ASCOBANS Annual National Report BELGIUM 2011

General Information

Name of Party: BELGIUM	Period covered: 1 Jan - 31 Dec 2011
	Date of report: 20 February 2012

Report submitted by:	
Name: Jan Haelters; contributions provided by: Francis Kerckhof, Bob Rumes, Jochen Depestele, Thierry Jauniaux, Sigrid Maebe, Sophie Mirgaux, Eric Stienen, Jeremy Demey, Dominique Verbelen, Jean-François Verhegghen, Frank Wagemans	
Organization: Royal Belgian Institute of Natural Sciences (RBINS), Department MUMM	Address: 3e en 23ste Linieregimentsplein B-8400 Ostend, Belgium
Telephone / Fax: tel: +32(0)59.70.01.31 fax: +32(0)59.70.49.35	Email: j.haelters@mumm.ac.be
Contact person in the coordinating authority is Sophie Mirgaux (see below).	

List of national authorities, organizations, research centres and rescue centres active in the field of study and conservation of cetaceans, including contact details

FOD Public Health, Food Safety and Environment, DG Environment, Marine Environment
Victor Hortaplein 40 bus 10
B-1060 Brussels, Belgium
Contact: sophie.mirgaux@health.fgov.be

Royal Belgian Institute of Natural Sciences (RBINS)
Vautierstraat 29
1000 Brussels, Belgium

RBINS, Department Management Unit of the North Sea Mathematical Models (MUMM)
Gulledelle 100
B-1200 Brussels, Belgium
Contact: J.Haelters@mumm.ac.be

University of Liège
Dept. of Veterinary Pathology
Sart Tilman 43
B-4000 Liège, Belgium

Contact: Thierry Jauniaux, T.Jauniaux@ulg.ac.be

Research Institute for Nature and Forest
Kliniekstraat 25
B-1070 Brussels, Belgium
Contact: Eric.Stienen@inbo.be

NEW Measures / Action Towards Meeting the Objectives of the Conservation and Management Plan and the Resolutions of the Meeting of Parties

A. HABITAT CONSERVATION AND MANAGEMENT

1 Direct Interaction with Fisheries

Investigations of methods to reduce bycatch

WAKO II

The project 'WAKO II', funded by the Belgian Science Policy, finished in 2011. The following conclusions were made:

There is widespread agreement on the critiques to the Common Fisheries Policy (CFP) and fishing impacts on the marine ecosystem. Aspirations for a better protection of marine ecosystems are now formally set out in the Marine Strategy Framework Directive and are underway through the reform of the CFP (COM, 2011:425). Belgian marine fisheries are dominated by beam trawling, a fishing method which experiences considerable pressure from the latest EU legislation as it is clearly questioned for its ecological effects. Passive fisheries, such as trammel net fisheries, can be an alternative for beam trawling targeting flatfish.

WAKO-II aimed at making progress in developing an integrated assessment tool, which can scientifically underpin policies that reconcile the interests of both the marine environment and fisheries. To be effective in the CFP, such a tool should be at the level of the fisheries management unit. Metiers can be a practical unit for management, which is why the project studied the two Belgian fishing metiers. The effects investigated were short-term and direct, as these are more easily related to a specific fishing métier and as the focus was a relative comparison of effects of these métiers in order to guide managers on the potential of managing fishing gears to achieve ecosystem-based management objectives. The selected short-term effects were (1) endofaunal mortality from passage of a fishing gear (tow path mortality), mortality from the catching process for (2) epifauna and (3) commercial fish species, (4) seabirds interactions and (5) marine mammals bycatch. Seabird and marine mammal bycatch was investigated through a number of approaches (strandings data, questionnaires, independent observers and fishermen cooperation) and suggests a potential danger for diving seabirds and harbour porpoises. More efforts are needed though to get a clearer picture here and our positive experiences with fishermen's cooperation could be an important basis.

Contact person: Jochen Depestele: Jochen.Depestele@ilvo.vlaanderen.be

Implementation of methods to reduce bycatch: None

Please provide any other relevant information, including bycatch information from opportunistic sources: No new information

In addition, please attach or provide link to your country's Report under EC Regulation 812/2004

See annex 1.

2 Reduction of Disturbance

2.1 Anthropogenic Noise

In the framework of the construction and operation of offshore windfarms in Belgian waters, an impact study was made of the possible effect of pile driving on marine mammals. Piling of pin-piles for the foundations at the Thorntonbank (C-Power II windfarm; jacket foundations; in total 216-318 megawatt) started in April 2011, and continued into August. Aerial surveys were made before, during and after pile driving. Passive acoustic monitoring devices were moored inside and outside the concession area. The results of the aerial surveys and passive acoustic monitoring give indications that harbour porpoises were disturbed up to at least 20 km from the pile driving site (MUMM, report in preparation).

The results of the 2010 marine mammal monitoring in the framework of offshore windfarm construction and operation, can be found in:

Degraer, S., Brabant, R. & Rumes, B. (Eds), 2011. Offshore wind farms in the Belgian part of the North Sea: selected findings from the baseline and targeted monitoring. Royal Belgian Institute of Natural Sciences, Brussels.

Haelters, J., Kerckhof, F., Vigin, L. & Degraer, S., 2011. Offshore windfarm impact assessment: monitoring of marine mammals during 2010. In: Degraer, S., Brabant, R. & Rumes, B. (Eds.). Offshore wind farms in the Belgian part of the North Sea: selected findings from the baseline and targeted monitoring. Royal Belgian Institute of Natural Sciences, Brussels. p. 131-146.

Norro, A., Rumes, B & Degraer, S., 2011. Characterization of the operational noise, generated by offshore windfarms in the Belgian part of the North Sea. In: Degraer, S., Brabant, R. & Rumes, B. (Eds.). Offshore wind farms in the Belgian part of the North Sea: selected findings from the baseline and targeted monitoring. Royal Belgian Institute of Natural Sciences, Brussels. p. 17-26.

During 2010 only little pile driving had taken place: 13 piles in January and one in February (project Belwind).

Brabant, R. & Jacques, T.G., 2010. Offshore wind energy development in the Belgian part of the North Sea and anticipated impacts. In: Degraer, S., Brabant, R. & Rumes, B. (Eds.). Offshore wind farms in the Belgian part of the North Sea: early environmental impact assessment and spatio-temporal variability. Royal Belgian Institute of Natural Sciences, Brussels. p. 9-18.

2.2 Ship Strike Incidents

One probable ship strike occurred with an adult harbour porpoise (69 kg, lactating female) in the river Scheldt.

2.3 Major Incidents Affecting Significant Numbers* of Cetaceans

Date	Location	Type of incident	Further Information
			none

*Two or more animals

2.4 Pollution and Hazardous Substances

No specific effects on small cetaceans washed ashore at the Belgian coast were investigated, although from selected stranded animals tissue samples were taken for further investigation of pollutant loads. Levels of pollutants in biota, water and sediment, and inputs of pollutants, will be reported on in the initial assessment report for the implementation of the Marine Strategy Framework Directive (to be delivered during 2012).

Relevant article (Belgian affiliation) and abstract:

Jauniaux, T., Farnir, F., Fontaine, M., Kiszka, J., Sarlet, M. & Coignoul, F., 2011. Cytochrome P450 1A1 expression in cetacean skin biopsies from the Indian Ocean. *Marine Pollution Bulletin* 62:1317–1319.

Jauniaux, T., Das, K., Haelters, J., Jacques, T., Kiszka, J., Pezeril, S., Stekké, V., Weijs, L. & Coignoul, F., 2011. Relationship between biological, pathological and toxicological parameters and the cause of death in harbour porpoises (*Phocoena phocoena*) stranded on the coast of Belgium and northern France between 1990 and 2008. European Cetacean Society Conference, Cádiz, Spain.

2.5 Other Forms of Disturbance

No new information.

3 Marine Protected Areas for Small Cetaceans

Please provide any relevant information on measures taken to identify, implement and manage protected areas for cetaceans, including MPAs designated under the Habitats Directive and MPAs planned or established within the framework of OSPAR or HELCOM.

No new information.

B. SURVEYS AND RESEARCH

4.1 Overview of Research on Abundance, Distribution and Population Structure

The estimates of harbour porpoise densities (aerial surveys) in early spring 2011 were the highest ever recorded. Average densities in Belgian waters during March were estimated at 2 to 3 harbour porpoises per km² (Haelters et al., 2012, in press). Due to the unavailability of the aerial surveillance aircraft, no further aerial surveys could be performed from summer 2011 onwards. However, anecdotal reports indicated that harbour porpoises were commonly encountered in Belgian waters during summer months. During 2011 PoDs were moored at three locations. A PoD lost during 2011 was found on a beach in Denmark during 2012.

Marine mammals were further recorded during ship-based seabird surveys (INBO), and a towed hydrophone system, adapted to detect the presence of cetaceans, was used on some campaigns with the vessel Zeeleeuw (VLIZ).

Besides of harbour porpoises, regular sightings were made of mostly small groups (1 to 6 animals) of white-beaked dolphins. One group however, observed on 29 October 2011, consisted of 30 to 50 animals, and included calves.

One observation of a humpback whale was reported, one observation of a bottlenose dolphin, and one observation of two common dolphins.

4.2 New Technological Developments

No new information.

4.3 Other Relevant Research

In the implementation of part of the North Sea Conservation Plan, the FOD Public Health, Food Safety and Environment, DG Environment, Marine Environment, funded a short-term project (2010-2011, 3 months) on the investigation of the diet (using stomach contents) of harbour porpoises stranded in Belgium. In the project a reference collection of otoliths and other fish bones was initiated, a methodology was described and 24 stomach contents of harbour porpoises were analyzed. Around 50 more stomach contents will be analyzed during a follow-up project in 2012 (funded by the FOD Public Health, Food Safety and Environment, DG Environment, Marine Environment).

Haelters, J., Kerckhof, F., Verheyen, D. & Jauniaux, T., 2011. The diet of harbour porpoises bycaught or washed ashore in Belgium: exploratory study and results of initial analyses. Royal Belgian Institute of Natural Sciences (MUMM), Brussels. Report funded by the Federal Public Service for Health, Food Chain Safety and Environment (DG5 – Marine Environment), in the framework of the ASCOBANS North Sea Harbour Porpoise Conservation Plan. 29 p.

C. USE OF BY-CATCHES AND STRANDINGS

5 Post-Mortem Research Schemes

No new information since the 2009 report.

5.1 Number of Necropsies Carried out in Reporting Period:

Species	Recorded cause of death
<i>Lagenorhynchus albirostris</i> (1)	A live stranded white-beaked dolphin was euthanized. It was severely injured, and had a.o. a partly amputated pectoral fin, suggesting that it had been caught in fishing gear.
<i>Phocoena phocoena</i> (+50)	The total number of harbour porpoises, including stranded animals but excluding dead animals found at sea, was 116. Detailed data are not available yet, but at least 11 harbour porpoises had died due to bycatch in fishing gear. A large proportion of the stranded animals was in a condition not allowing to draw conclusions about the cause of death.

The number of 116 stranded harbour porpoises during 2011 was the highest ever recorded. In contrast to a decade ago, more and more porpoises have occurred in Belgian waters during summer months of the last years, as also reflected in the number of stranded animals per month. The high number of stranded harbour porpoises was the subject of questions in the Flemish Parliament.

The animals stranded during summer and autumn were mostly very decomposed, indicating that they had drifted in from far away and possibly from outside Belgian waters; they were mostly juveniles in an emaciated condition, and their stomachs were empty.

At least 11 harbour porpoises had drowned in fishing gear (mostly during late winter – early spring; provisional data), and one was presumably killed due to a ship strike in fresh water (river Scheldt). In addition to the 116 washed ashore animals, 1 harbour porpoise was found live stranded (it was returned to sea), and at least 5 harbour porpoise carcasses were found floating at sea.

Necropsy workshop

An international necropsy workshop was organized (*5th Cetacean Necropsy Workshop: special issue on cetaceans inner ear, including beaked whales*) at the university of Liège (4 to 5 July 2011). A number of harbour porpoises were autopsied, next to one beaked whale head (washed ashore in France). The main issue was the dissection of the inner ear and a demonstration of the skull morphology of cetaceans, including beaked whales.

Strandings database

A workshop was organized at the ECS Conference at Cádiz, Spain, in 2011, to discuss the feasibility and use of an ASCOBANS-wide database on strandings.

Jauniaux, T., De Cauwer, K., Jacques, T., Haelters, J., Scory, S. & Coignoul, F., 2011. The Belgian Marine Mammals Network. Workshop on the interest and feasibility of a web-accessed database for marine mammals strandings and necropsy data in the ASCOBANS region. European Cetacean Society Conference, Cádiz, Spain.

D. LEGISLATION

6.1 Relevant New Legislation, Regulations and Guidelines

Offshore windfarms

In the environmental impact assessment for the construction and operation of the Norther windfarm project (environmental permit application in 2011), MUMM took up the advice not to drive piles between January and April, the period with – at least during the last decade – the highest density of harbour porpoises in Belgian waters.

Workshop Protecting Cetaceans in the EU

On 21 September 2011 a meeting was organized in the European Parliament by the S&D fraction on the protection of cetaceans. Present were a.o. Kriton Arsenis (MEP, organiser), Isabella Lövin (MEP), Maria Damanaki (European Commissioner for Maritime Affairs and Fisheries), Karl Falkenberg (Director General DG Environment), Louie Psihoyos (Director of The Cove) and Heidrun Frisch (ASCOBANS secretariat). Presentations were given by a.o. Peter Evans (ECS), Mark Simmonds (WDCS), Alex Gillespie (World Heritage Convention), Giuseppe Notarbartolo di Sciara (ACCOBAMS/IUCN) and Ludwig Kramer (Client Earth, professor at the Europacollege Brugge and UCL).

During the meeting, M.Damanaki extensively reported on the analysis of the EC Regulation 812/2004), and reported on the contents of the Communication from the Commission to the European Parliament and the Council (COM (2011)578)) on the implementation of certain provisions of Council Regulation (EC) No 812/2004. She stressed that studies were required for ameliorating pingers, and a better cooperation with the fisheries sector was needed. In the framework of the reform of the CFP, amending 812/2004 was not an option – the focus will be on an integrated approach linked to local conditions. M.Damanaki indicated she would strive towards (1) the introduction of the monitoring of cetaceans and bycatch into the data collection framework, (2) the harmonization of the CFP with the Habitats Directive and the MSFD and (3) the inclusion of bycatch mitigation measures into technical measures. In the reform of the CFP, decisions on concrete measures will be the responsibility of Member States, more than in the past. As they are partly responsible for the current problems in fisheries, M.Damanaki indicated that she intends to cut down subsidies in fisheries, except for 'green investments'. Pingers could be subsidized, under the condition that they properly work. In a reaction, K.Arsenis plead for the introduction of MPA's into the CFP.

L.Kramer remarked that there is no problem with the implementation into national legislation of European legislation, but that there is an immense problem with its execution by Member States. For instance, there are very few legal cases against Member States for not executing the provisions in the Habitats Directive. Also according to L.Kramer, the EC has problems in the implementation of OSPAR and CMS Resolutions.

A.Gillespie pointed at the danger of vote-buying, as is the case currently in the IWC; it is a plague that might be dangerous if it would pop up in CMS, CITES, CBD and the Climate Change Commission. A.Gillespie hoped that the EC would join Australia in its case against Japan concerning whaling.

The conclusion of the meeting was that there would be regular contacts between the participants and organisers about possible further initiatives.

E. INFORMATION AND EDUCATION

7.1 Public Awareness and Education

Exhibition on whales and dolphins

The exhibition on Whales and dolphins in Belgium at the Bird Rehabilitation Centre at Ostend ended in September 2011. It will move to Liège in 2012.

Web based initiatives

Two initiatives towards the public to record, report and distribute marine mammal sightings continue:

www.waarnemingen.be is an initiative of *Natuurpunt Studie* vzw and *Stichting Natuurinformatie* that collects from volunteers records of observations of species of different taxonomic groups, including cetaceans. For 2011, 126 observations of in total 1191 harbour porpoises were reported to this website, of which 36 observations (848 animals) during March. Observations included daily totals of harbour porpoises observed during bird surveys (by the INBO), with a maximum of 342 animals on a single day. One observation was reported of a bottlenose dolphin, and four observations of in total 19 white-beaked dolphins.

www.zeezoogdieren.org is an ongoing initiative by Frank Wagemans (Natuurpunt vzw) and Jaap Van der Hiele (EHBZ Zuidwest) that gives ad hoc information of noteworthy facts on marine mammals from Dutch and Belgian waters.

Besides that, MUMM manages an online database on strandings and selected sighting records: www.mumm.ac.be.

Other noteworthy matters

During 2011 several observation daytrips (on a ship with a capacity of 30-40 people), called 'North Sea Pelagics' were organised, an initiative to present cetaceans in their natural environment to the wider public. More information on www.northseapelagics.be. Observations made during the trips were reported to MUMM.

In 2011 a petition was organized in Belgium against the fate of dolphins in Japan (Taiji), an initiative that found wide media coverage.

Next to this, the public was made aware of the keeping in captivity of dolphins in appalling conditions in Egypt.

POSSIBLE DIFFICULTIES ENCOUNTERED IN IMPLEMENTING THE AGREEMENT

None.

Annex 1
National report submitted by Belgium in implementation of
Regulation 812/2004 (only in Dutch, report for 2010)

Jaarrapport over de uitvoering van Raadsverordening (EC) nr. 812/2004 – 2010

Lidstaat: BELGIË

Referentieperiode: 2010

Datum: 15 JUNI 2011

Auteur: ir. J-Fr VERHEGGHEN

Samenvatting

België – Jaarrapport 2010 in uitvoering van artikel 6 van Verordening (EG) n° 812/2004.

Jaarlijks dienen de lidstaten een verslag op te stellen over de effectieve implementatie van Verordening (EG) n° 812/2004.

Onderhavig rapport beantwoordt aan deze verplichting voor het jaar 2010. Dit rapport wordt opgesteld volgens het formaat dat gezamenlijk is aangenomen.

Het gebruik van akoestische afschrikmiddelen, de zgn. pingers, is in de Belgische warrelnetvisserij nog niet veralgemeend. Het dient vermeld dat het aantal vaartuigen van de nationale vloot dat deze visserijmethode gebruikt, beperkt is. Verder voldoen de vaartuigen niet aan de basisvoorwaarden, te weten de lengte van de vloten, om deze verplichting opgelegd te krijgen.

In tegenstelling tot 2009 vonden er in 2010 geen wetenschappelijke monitoring van het gebruik van pingers op vaartuigen.

Er werd een waarnemersschema uitgewerkt aan boord van Belgische warrelnetvaartuigen, terwijl betrokken schippers van vaartuigen ook gevraagd werden wetenschappelijke gegevens te registreren. Dit schema kadert in een ruimer project (project WAKO-II) dat o.a. de invloed van warrelnet- en boomkorvisserij op populaties zeezoogdieren wenst in kaart te brengen.

Bijvangst van zeezoogdieren konden niet geobserveerd worden tijdens visserijoperaties.

Daarentegen beschikt men wel over vrij juiste statistieken over het aantal gestrande zeezoogdieren aan de Belgische kust (46 bruinvissen (*Phocoena phocoena*), 14 gewone zeehonden (*Phoca vitulina*) en 2 grijze zeehonden (*Halichoerus grypus*) in 2010). De doodsoorzaak werd bij deze dieren systematisch onderzocht. Voor de aangespoelde bruinvissen kon de doodsoorzaak in 13 gevallen worden vastgesteld, daarvan werden 7 dieren bijgevangen in vistuig. Voor de zeehonden kon zevenmaal de doodsoorzaak vastgesteld worden, zesmaal was dit bijvangst. Voor de grijze zeehond was dit éénmaal bijvangst.

De Belgische visserijpraktijk heeft, wegens het beperkt aantal betrokken vaartuigen, slechts een beperkte invloed op de populaties zeezoogdieren. Het gebruik van mitigerende middelen heeft geen eenduidig effect.

AKOESTISCHE AFSCHRIKMIDDELEN

1. Algemene informatie

Nationaal werden er geen legislatieve maatregelen getroffen om het gebruik van akoestische afschrikmiddelen verplicht te stellen. Verordening (EG) n°812/2004 is onmiddellijk en onverkort van toepassing in België.

1.1 Beschrijving van de vloot

Metier	Fishing area	Total fishing effort						
		No. of vessels	% vessels using pingers	No. of trips	Days at sea	Months of operation	Total length of nets	Total soak time
GNS	IVC VIIId	6	0	285	452	0-XII		
		2	0	11	72	X-XI		

2. Akoestische afschrikmiddelen (Artikel 2 en 3)

2.1 Beperkende maatregelen

Akoestische afschrikmiddelen werden in het algemeen niet gebruikt door de vloot. In 2009 werden er praktijktesten uitgevoerd, deze werden evenwel in 2010 niet verder gezet.

3. Monitoring en evaluatie

3.1 Monitoring en evaluatie van de effecten van het gebruik van pingers (Artikel 2.4)

nihil

3.2. Rapportering van de controlemaatregelen om de kenmerken van de pingers zoals gebruikt door vissers op te volgen (Artikel 2.4)

Er werden geen specifieke controlemaatregelen uitgewerkt om de kenmerken van gebruikte pingers te monitoren.

3.3. Uitzonderingen

In 2010 werden er geen uitzonderingen toegestaan voor akoestische afschrikmiddelen die niet zouden voldoen aan de technische bepalingen vervat in bijlage II van verordening (EG) n° 812/2004

3.4 Algemene evaluatie

Een algemene evaluatie werd in een vorig rapport meegeven. Het lage aantal gerapporteerde bijvangsten gekoppeld met de geringe visserij-inspanning en het beperkte aantal proefvaarten tijdens dewelke pingers effectief werden getest, maakt dat het zeer moeilijk is het mitigerend effect van akoestische afschrikmiddelen te evalueren.

Anderzijds is het duidelijk dat pingers weinig gebruiksvriendelijk zijn. Netten uitgerust met pingers verwarren gemakkelijker en bij het manipuleren ervan is de nodige voorzichtigheid geboden. Verder zijn, in het algemeen, de toestellen weinig duurzaam.

WAARNEMERSHEMA'S

4. Algemene informatie over de implementatie van artikel 4 and 5

Er bestaat in België een wettelijke verplichting voor vissers om waarnemers toe te laten aan boord.

In het kader van een onderzoeksproject geleid door het ILVO (project WAKO-II, geïntegreerde evaluatie van de impact van de warrelnet- en boomkorvisserij) werd er enkel gewerkt met geïnteresseerde reders/vissers. Naast telling en monitoring van zeezoogdieren, werd ook een waarnemersschema uitgewerkt en werden de vissers gevraagd hun visserijactiviteiten bijkomend te rapporteren.

Het jaarverslag van het WAKO-II project voor de rapporteringsperiode mei 2009 tot april 2010 was reeds overgemaakt met het vorig verslag. Het eindverslag ligt nog niet voor.

5. Monitoring

5.1 Beschrijving van de visserij-inspanning en waarnemersschema bij gesleept tuig.

Er werden geen waarnemers ingescheept aan boord van vissersvaartuigen uitgerust met gesleept tuig om specifiek de bijvangsten van zeezoogdieren te monitoren.

Er waren daarentegen regelmatig waarnemers ingescheept om wetenschappelijke bemonsteringen te doen in een ander kader (o.a. discardsonderzoek, biologische monitoring edm.) Tijdens deze opdrachten werden evenwel geen waarnemingen verricht van bijvangsten van zeezoogdieren.

6. Schatting van de bijvangsten

De door vissers gerapporteerde bijvangsten zijn, niettegenstaande een wettelijke verplichting daartoe, zo laag dat extrapolatie niet verantwoord is.

Over het volledige jaar werden een beperkt aantal bijgevangen zeezoogdieren gerapporteerd.

Daartegenover beschikt men over vrij accurate gegevens met betrekking tot strandingen van zeezoogdieren langs de Belgische kust. De federale dienst BMM-UGMM houdt deze statistieken bij en verzorgt bijkomend onderzoek naar de doodsoorzaak bij de gestrande dieren. De strandingen betreffen voornamelijk bruinvissen.

Voor het volledige jaar strandden 46 bruinvissen (*Phocoena phocoena*). Van de dieren waarvoor de doodsoorzaak kon worden vastgesteld (13), zijn er 7 die bijgevangen waren (1 in de beroepsvisserij en 3 in de recreatieve strandvisserij). Het is evenwel duidelijk dat het recreatieve gebruik op zee van warrelnetten hierbij niet tussenkomt, aangezien deze activiteit verboden is in de Belgische zeegebieden en dat dit verbod wordt afgedwongen. Er strandden eveneens 14 gewone zeehonden (*Phoca vitulina*) aan, waarvan 6 die als bijvangst in netten verdronken waren. Van de twee meldingen van grijze zeehonden (*Halichoerus grypus*) betrof 1 exemplaar bijvangst van vermoedelijk de recreatieve visserij.

7. Discussie

In een aantal studies werd gepoogd de populaties van zeezoogdieren in de Belgische zeegebieden in kaart te brengen. Zo wees een voorstudie met betrekking de aanduiding van MPA's in de Belgische zeegebieden in het kader van de implementatie van de Habitatrichtlijn, op het feit dat er geen concentratiegebieden van bruinvissen in de Belgische zeegebieden voorkomen en dat de aanduiding van specifieke MPA's in dat verband niet nodig is.

De Belgische vloot omvat slechts een beperkt aantal warrelnetvaartuigen. In het kader van de op hand zijnde diversificatie van de vloot is er evenwel een tendens tot toename van dat type vaartuig in de nationale vloot.

Een algemene studie (WAKO-II) zal de ecologische impact van de boomkor- en warrelnetvisserij in kaart te brengen. Het eindverslag van die studie ligt evenwel nog niet voor en zal pas in september 2011 voorgesteld worden

Het is duidelijk dat de Belgische visserijpraktijk slechts een zeer beperkte invloed heeft op de populaties zeezoogdieren. Het gebruik van mitigerende middelen heeft geen eenduidig effect.

In het kader van een ander project (project schakels en potten) werd in 2009 het gebruik van pingers, maar de uitkomsten van deze testen zijn variabel. Duidelijk is evenwel dat het

gebruik van de courante toestellen voor problemen zorgt en dat er met name rond de gebruiksvriendelijkheid opmerkingen bestaan.

Tenslotte beschikt men over vrij accurate statistische gegevens over de strandingen van zeezoogdieren langs de Belgische kust. Die gegevens geven een indicatie van de impact van de visserij op de populaties zeezoogdieren, voornamelijk bruinvissen.

Voor het volledige jaar 2010 vonden 46 strandingen van bruinvissen plaats. Vooral in het voorjaar (april-mei) is er een verhoogd aantal waarnemingen. Van de gestrande dode dieren wordt systematisch de doodsoorzaak vastgesteld. Voor 7 gevallen kon bijvangst bij visserij worden vastgesteld. De vaststelling van het type visserij kan echter niet eenduidig gebeuren. Terwijl vaststaat dat het recreatief gebruik van warrelnetten op zee hierbij niet tussenkomt - wegens het algemeen verbod op het recreatieve gebruik van die netten beneden de laagwaterlijn - bestaat het vermoeden dat een aantal dieren bij de strandvisserij werden bijgevangen.

Ook voor gewone zeehonden en grijze zeehonden werden respectievelijk 14 en 2 dode exemplaren aangetroffen. Ook hier werd bijvangst in de visserij vastgesteld.

8. Conclusies

De Belgische visserijpraktijk heeft, wegens het beperkt aantal betrokken vaartuigen, slechts een beperkte invloed op de populaties zeezoogdieren. Het gebruik van mitigerende middelen heeft geen eenduidig effect.

9. Bijlagen

Nihil